

Revistă lunară de cultură creștină

VESTITORUL

Editată de Episcopia Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, de Oradea

Oradea, 27 octombrie

Seria I, Anul XXII, Nr. 4 (300), 2018

NOUA BISERICĂ DIN BECHENI-CHISĂU

Din sumar:

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* - pag. 3;

Ziua Școlii Ardelene - 11 octombrie - pag. 4-6; De ce fiecare om are un spațiu personal? - pag 14-15; Scrisoare adresată clerului și credincioșilor Eparhiei de Oradea - pag.17.

Mesajul PF Cardinal Lucian la împlinirea a 250 de ani de la trecerea la cele veșnice a Episcopului Inochentie Micu-Klein

În seara zilei de 23 septembrie 2018, începând cu ora 18.00, în Catedrala Arhiepiscopală Majoră din Blaj a avut loc o manifestare comemorativă în memoria Episcopului Ioan Inochentie Micu-Klein, prilejuită de împlinirea a 250 de ani de la trecerea sa în veșnicie.

Preasfinția Sa Claudiu, Episcopul Curiei Arhiepiscopiei Majore, a dat citire mesajului Preafericirii Sale Cardinal Lucian, Arhiepiscopul Major al Bisericii Române Unită cu Roma, Greco-Catolică:

**Preacucernici Părinți,
Iubiti credincioși,**

Cu bucurie în suflet, Vă primesc în inima Romei celei Mici, în Catedrala Bisericii Române Unită cu Roma, Greco-Catolică, aici unde pulsează simțirea națională și românească ce dintru începuturi a caracterizat ființa Bisericii noastre, și unde Vlădica Inochentie Micu-Klein își așteaptă obșteasca înviere.

Îi salut cu recunoștință pe organizatorii acestui moment deosebit în care celebrăm figura întemeietorului Blajului, figura cea mai proeminentă a Bisericii Greco-Catolice, la împlinirea a 250 de ani de la trecerea Sa la cele veșnice.

Așa cum se știe, Episcopul Inochentie Micu este cel care a întemeiat Blajul, mutând în primăvara anului 1737 reședința episcopală de la Făgăraș în cetatea de pe Târnave, și care, iată, va deveni peste ani, „cetate de credință și tărie românească”, oras episcopal. Și este cu atât mai providențial momentul pe care îl celebrăm, cu cât tocmai în anul în curs sărbătorim 27 de ani de când acest locaș în care ne aflăm a revenit la proprietarul său de drept, după ce timp de mai multe decenii a cunos-

cut soarta întregii Biserici Române Unite, credincioșii noștri trebuind să se închine și să se roage în catedralele tănuite în sufletele lor.

În această Catedrală închinată Preasfintei, Celei de o ființă și de viață făcătoare și nedespărțitei Treimi, ne veghează Vlădica Inochentie. Și tot aici percepem cel mai bine care este vocația și misiunea Bisericii Unite în planul lui Dumnezeu pe pământul românesc: aici, în inima Transilvaniei, înaintașii noștri de sfântă pomenire au aruncat sămânța cea bună. De această „sămânță bună” s-au împărțășit toți fiii Bisericii noastre care au contribuit la propășirea culturii pe aceste meleaguri: canonul mitropolitan Timotei Cipariu, George Barițiu, Iacob Mureșianu, mitropolitul Victor Mihaly de Apșa, George Coșbuc, Augustin Bunea, mitropolitul Vasile Suciu, Ion Agârbiceanu, Iuliu Maniu, Cardinalul Iuliu Hossu, Corneliu Coposu, Doina Cornea și mulți alții.

Și aflându-ne în acest spațiu sacru în care cerul îmbrățișează pământul și omenirea toată, îmi revin în suflet cuvintele Sfântului Papă Ioan Paul al II-lea la Dumnezeiasca Liturghie din Catedrala “Sfântul Iosif” din București pe data de 8 mai 1999: „La picioarele splendidului iconostas al catedralei voastre și-au aflat odihna, în sfârșit, rămășițele pământești ale veneratului Episcop Inochentie Micu-Klein, altă figură care și-a iubit și apărut cu generozitate și curaj catolicitatea, strâns unit cu identitatea sa de român”. Cu adevărat, în iconostasul care domină această Catedrală, răsună glasurile martirilor și mărturisitorilor Bisericii noastre, întru celebrarea Liturghiei celei fără de sfârșit.

Mulțumindu-Vă pentru prezența Dumneavoastră la Blaj în acest an al Centenarului Marii Uniri, ne rugăm Domnului puterilor cerești să dăruiască odihna cea veșnică Episcopului Său Ioan Inochentie, trimis de Pronia Divină spre a aduce lumina cea lină a cunoașterii și a înțelepciunii. Fie ca prin mijlocirea Sa și a tuturor celor care au crezut în lucrarea Domnului desăvârșită în Biserica noastră Română Unită, să coboare binecuvântările Domnului asupra întregului popor român, pentru desăvârșirea binelui comun și sub inspirația valorilor perene ale Evangheliei.

+ Lucian Cardinal MUREȘAN
Arhiepiscop Major al Bisericii Române Unită
cu Roma, Greco-Catolică

Sursa: www.bru.ro

VESTITORUL

P.S.S. Virgil Bercea: Președinte

Redacția și administrația:

Pr. Olimpiu Todorean: redactor coordonator

Ioan F. Pop: secretar de redacție

Colaboratori:

Otilia Bălaș, Ioan Dărăbăneanu, Alin Crețu.

Adresa:

410210 - Oradea, str. Ep. Mihai Pavel, 4;
Tel: 0259.436.492; Fax: 0259.430.509;
E-mail: olimpiu35@yahoo.it; Tel: 0722.450.013

Abonamente: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

Difuzare: Claudiu Boda

Str. Corneliu Coposu nr. 13, Bl. X9, Ap. 8
410445 - Oradea; Tel: 0744.958.932

I.S.S.N. 1454 - 8526

Alocuțiunea Papei Francisc la Rugăciunea *Angelus* Cuvântul lui Isus despre căsătorie

7.10.2018

Iubiți frați și surori, bună ziua!

Evangelhia din această duminică (cf. Mc 10,2-16) ne oferă cuvântul lui Isus despre căsătorie. Relatarea se deschide cu provocarea fariseilor care îl întreabă pe Isus dacă îi este permis unui soț să își repudieze propria soție, așa cum prevedea legea lui Moise (cf. v. 2-4). Înainte de toate Isus, cu înțelepciunea și autoritatea care îi vin de la Tatăl, redimensionează prescrierea mozaică spunând: „Din cauza împietririi inimii voastre v-a scris el”, adică vechiul legislator, „această normă” (v. 5). Adică este vorba despre o permisiune care folosește pentru a cârpi găurile produse de egoismul nostru, dar nu corespunde intenției originare a Creatorului.

Și aici Isus reia cartea Genezei: „de la începutul creației, Dumnezeu «i-a făcut bărbat și femeie; de aceea omul își va părăsi tatăl și mama și se va uni cu soția lui și cei doi vor fi un singur trup»”, și concludă: „Prin urmare, ceea ce Dumnezeu a unit, omul să nu despartă” (v. 9). În proiectul original al Creatorului, nu există bărbatul care se căsătorește cu o femeie și, dacă lucrurile nu merg, o repudiază. Nu. Există în schimb bărbatul și femeia chemați să se recunoască, să se completeze, să se ajute reciproc în căsătorie. Această învățătură a lui Isus este foarte clară și apără demnitatea căsătoriei, ca unire de iubire care implică fidelitatea. Ceea ce permite soților să rămână uniți în căsătorie este o iubire de dăruire reciprocă susținută de harul lui Cristos. În schimb, dacă prevalează în soți interesul individual, propria satisfacție, atunci unirea lor nu va putea rezista.

Și aceeași pagină evanghelică ne amintește, cu mare realism, că bărbatul și femeia, chemați să trăiască experiența relației și a iubirii, pot în mod dureros să facă gesturi care o pun în criză. Isus nu admite tot ceea ce poate duce la naufragiul relației. Face aceasta pentru a confirma planul lui Dumnezeu, în care reies forța și frumusețea relației umane. Biserica, pe de o parte nu încetează să confirme frumusețea familiei așa cum ne-a fost dată de Scriptură și de Tradiție; în același timp, se străduiește să își facă simțită concret apropierea sa maternă de cei care trăiesc experiența relațiilor rupte sau duse înainte în manieră suferită și obositoare.

Modul de a acționa al lui Dumnezeu însuși cu poporul său infidel – cu noi, adică – ne învață că iubirea rănită poate să fie vindecată de Dumnezeu prin milostivire și iertare. De aceea, în aceste situații, Bisericii nu i se cere imediat și numai condamnarea. Dimpotrivă, în fața atâtor eșecuri conjugale dureroase, ea se simte chemată să trăiască prezența sa de iubire, de caritate și de milostivire, pentru a conduce din nou la Dumnezeu inimile rănite și răătăcite. Să o invocăm pe Fecioara

Maria pentru ca să ajute soții să trăiască și să reînnoiască mereu unirea lor pornind de la darul original al lui Dumnezeu.

După Angelus, Sfântul Părinte a spus următoarele:

Iubiți frați și surori,

Astăzi, în sărbătoarea Sfintei Fecioare Maria a Rozariului, adresez un salut special credincioșilor adunați la Sanctuarul din Pompei pentru tradiționala Imploreare, prezidată cu această ocazie de Cardinalul Mario Zenari, Nunțiu Apostolic în Siria. Reînnoiesc invitația de a ne ruga Rozariul în fiecare zi din octombrie, încheindu-l cu antifonul „Sub ocrotirea ta” și rugăciunea către sfântul Mihail Arhanghelul, pentru a respinge atacurile diavolului care vrea să dezbină Biserica. Sâmbăta viitoare va avea loc la Roma prima Zi a Catacombelor. Multe situri vor fi deschise publicului, cu laboratoare didactice și evenimente culturale. Mulțumesc Comisiei Pontificale de Arheologie Sacră pentru această inițiativă și urez pentru ea cea mai bună reușită.

Vă salut cu afect pe voi toți, romani și pelerini, mai ales familiile și grupurile parohiale care provin din Italia și din diferite părți ale lumii. Salut pelerinii greco-catolici din Slovacia, credincioșii din Poznan (Polonia) și din Fortaleza (Brazilia); buncii din Malta și studenții din Neuilly (Franța); și Surorile Sfântului Paul de Chartres care provin din Australia. Salut pelerinajul promovat de Misionarii Sfințelor Inimi ale lui Isus și Maria, corul „Calliope” din Gussago (Brescia), tinerii din „Tineretul Studențesc” din Lazio și credincioșii din Abbiategrasso. Urez tuturor o duminică frumoasă. Vă rog, nu uitați să vă rugați pentru mine. Poftă bună și la revedere!

Otilia BĂLAȘ

Ziua Școlii Ardelene – 11 octombrie

„Școala Ardeleană a adăugat dimensiuni occidentale culturii umaniste, reînnoind legăturile romanice, secole la rând întrerupte prin jocul nefericit al istoriei”. **Cardinal Alexandru Todea**

Ziua de 11 octombrie, zi în care, în 1754, au fost deschise Școlile Blajului - Fântâni ale darurilor – de către Episcopul Petru Pavel Aron, primele școli sistematice și moderne în limba română din Transilvania, asemenea celor europene ale timpului, „moderne nu numai ca metode, ci mai ales ca spirit, conținut și orientare”, din anul 2014, este declarată „Ziua Școlii Ardelene”.

Proiectul privind instituirea zilei de 11 octombrie, „Ziua Școlii Ardelene”, a fost adoptat de către Camera Senatului la 19 noiembrie 2013 și de Camera Deputaților, la 13 iunie 2014. Legea a fost promulgată de Președintele României, la 1 iulie 2014.

„Subiectul <Școala Ardeleană> este atât de apropiat conștiinței națiunii noastre, încât ne-am așteptat să-l întâlnim la tot pasul”, afirma profesorul univ. Camil Mureșan. Și totuși ... timp de mai bine de 40 de ani, în perioada de martiriu al Bisericii Române Unite cu Roma, s-a făcut tot ce s-a putut ca Biserica Română Unită cu Roma, Citadela spirituală și culturală a românilor, Blajul, și oamenii lui fără asemănare, cultura creată de aceștia, inclusiv „Școala Ardeleană”, să fie șterse din istorie, din gândul și inima românilor. În ultimile decenii manipularea istoriei fiind tot mai practică, necunoașterea și rea-voința continuă.

Dorința pentru cunoașterea și „întărirea valorilor naționale”, prin instituirea „Zilei Școlii Ardelene”, a venit din partea parlamentarilor minorităților naționale. După consultări cu Episcopul greco-catolic de Oradea, P.S.S. Virgil Bercea, slovacul Adrian Miroslov Merka și alți trei reprezentanți în Parlament - ai croaților, ucrainenilor și macedonenilor -, au prezentat Parlamentului proiectul pentru stabilirea „Zilei Școlii Ardelene”, menționându-se printre multe merite ale „Școlii Ardelene” și acela de a fi „preconizat logica unității poporului român într-o singură formațiune politică”.

„Ziua Școlii Ardelene” impune ca adevărurile interzise atât de mult timp și denaturate continuu să fie puse în lumină, căci „nimic nu va face ca trecutul să fie altceva decât ceea ce a fost”.

„Școala Ardeleană” este curentul de idei iluministe din secolul al XVIII-lea, care afirmă ideea emancipării omului prin cultură și educație, curent născut în cadrul Bisericii Greco-Catolice prin cărturarii ei formați la Blaj, Roma și „în atmosfera intelectuală creată la Viena de simbioza reușită dintre Reforma catolică și Aufklärung (iluminismul german)” și Iosefinism. („Studiu introductiv”, Laura Stanciu, în Petru Maior, „Prediche”, Ed. Mega, Cluj-Napoca, 2017, p.16).

Dacă luminismul francez se caracterizează prin nota anticlericală, în Transilvania, chiar clericii Bisericii Greco-Catolice îi dau ființă și, împreună cu intelectuali formați în școlile confesionale ale aceleiași Biserici, îl reprezintă.

Momentul „Școala Ardeleană” are o însemnătate excepțională în viața românilor ardeleni, cu ecou puternic și dincolo de Carpați. „Școala Ardeleană” este „hotarul dintre ieri și mâine, ea marchează începutul modernității noastre în toate domeniile”.

„Școala Ardeleană” a definit identitatea noastră națională prin opere documentate, a dovedit originea română a poporului român, latinitatea limbii române, continuitatea românilor pe teritoriul fostei Dacii și unitatea românilor, adevăruri care au stat la baza luptei pentru recunoașterea românilor ca națiune și a luptei pentru drepturi egale cu ale celorlalte națiuni din Ardeal.

Evenimentul crucial care a făcut posibilă existența „Școlii Ardelene” a fost Unirea cu Roma a Bisericii Române din Transilvania, la 1700, act prin care a luat naștere Biserica Române Unite cu Roma, Greco-Catolică. Mitropolitul Atanasie Anghel, din credință, cu inteligență și cu puterea de a vedea dincolo de moment, a știut alege între calvinism, ortodoxie și catolicism. Prin Unirea cu Roma, ne-am înapoiat în Biserica Catolică de care am fost ruși, fără voia noastră, prin Schisma de la 1054. Conștient, românii și-au regăsit locul în Europa.

Printre drepturile obținute datorită Unirii cu Roma, este și acordarea de burse pentru studii în marile colegii catolice din Apus. Această realitate îl determină pe N. Iorga să afirme: „Fără Unirea în credință cu Împăratul nu era libertatea, prețuirea, recunoașterea demnității umane. Fără Unirea cu Roma nu erau Școlile mari din străinătate pentru ucenicii români, aspri în ale învățturii, nu era mai ales cea mare școală pentru inima poporului nostru care a fost Roma înșăși”.

Episcopul Inocențiu Micu-Klein (1692-1768) și-a dat seama că Biserica are nevoie de preoți culti, de aceea va trimite tineri la înaltele colegii catolice din Roma și Viena. Printre primii bursieri a fost și Petru Pavel Aron, urmașul său, „un alt arhiereu cult și erudit, fără mândrie, smerit ca Sfinții Părinți și arhierii cei mai aleși ai Bisericii creștine”, cum l-a caracterizat Augustin Bunea, Arhiereu care unea vocația religioasă cu cea de cărturar.

Școlile deschise la Blaj erau gratuite, „nici o plată de la ucenici așteptându-se”: școala de obște,

(continuare în pag. 5)

(urmare din pag. 4)

școala latinească și de preoți, școli care au devenit în timp școală primară, Liceul „Sf. Vasile cel Mare” și Seminarul Teologic. Școlile au fost gândite să devină și au devenit „izvorul nesecat de cultură pentru toată românimea”, indiferent de etnie și confesiune, că „mai toți sunt însăși și flămânzi de hrana cea sufletească, pentru aceia, tuturor fiilor noștri, oricarii vor cere, trebuie a li se frânge sfânta pâine și a-i cuprinde la învățătură”, spunea Episcopul în „Înștiințare”, la 11 octombrie.

Școlile au fost încredințate călugărilor din Ordinul Sf. Vasile cel Mare, apreciați pentru cultura lor cu largi orizonturi. Urmașii Întemeietorilor, Mitropoliții Ioan Vancea și Vasile Suciuc au continuat să dezvolte Școlile Blajului cu toate profilurile - de numele Mitropolitului Vasile Suciuc va fi întotdeauna legat „Institutul Recunoștinței” - un complex de școli pentru fete: liceu teoretic, liceu comercial, școală normală și de aplicație. După modelul Blajului, s-au înființat școli confesionale greco-catolice în toată Mitropolia: „Preparandia”, la Oradea, Liceul „Samuil Vulcan” și „Liceul Român Unit de Fete”, la Beiuș și „Gimnaziul Greco-Catolic” din Năsăud. Numeroși intelectuali ortodocși s-au format în Școlile Bisericii Unite cu Roma.

Între 1760-1761 Episcopul Petru Pavel Aron traduce Biblia latină, „Biblia Vulgata”, la noi, „prima traducere a unui text latin, exceptând sporadicile acte politice sau diplomatice”.

A doua generație a Școlii Ardelene este reprezentată de „Corifei”, „severii călugări și preoți porniți de pe băncile școlilor din Blaj și crescuți în asprele colegii catolice din Apus”. Sunt diferiți ca „temperamente, talente și traiectorii biografice”, Samuil Micu Clain (1745-1806), Gheorghe Șincai (1754-1816), Petru Maior (1761-1821) și Ioan Budai-Deleanu (1760-1820), dar „alcătuiesc un singur gând, o singură voință. Ceea ce unul începe, ceilalți împlinesc, continuă, propagă. În fiecare conștiință programul de preocupări și de teme trăiește integral, chiar dacă unul este mai ales filolog, altul mai ales istoric, un al treilea polemist și propagandist, iar ultimul beletrist”, afirmă George Ivașcu în „Istoria literaturii române I”, Ed. Stiințifică, București, 1969, p.306).

Aceștia au studiat la Blaj și în marile universități catolice din Occident, de unde se înapoiază în țară cu doctorate în Teologie și Filozofie și cu dorința de a crea și de a da o direcție culturii române, idealul era o cultură de esență latină, opusă celei slavo-bizantine.

Samuil Micu este primul dintre cărturari care a trebuit să depășească greutățile începutului. El și toți ceilalți au scris lucrări cu caracter religios, istoric, lingvistic, filozofic și didactic, iar I. Budai-Deleanu și opere beletristice.

Reprezentanții Școlii Ardelene s-au bucurat de prietenia și sprijinul Episcopilor Diecezei de Oradea,

Ignație Dărăbant și Samuil Vulcan. Oradea era la vremea aceea un însemnat centru cultural și Episcopia Greco-Catolică avea în subordinea ei secțiunea românească a Tipografiei Universității din Buda, unde a trimis ca cenzor pe Samuil Micu și corector pe Gh. Șincai.

Din numărul impunător al lucrărilor „Corifeilor”, ne sunt în atenție operele teologice, scrieri originale, mai ales volume de predici, sau traduceri. Lui Samuil Micu îi datorăm prima traducere a operei „Imitatio Christi” de Thomas a Kempis. Tot Samuil Micu a tradus și a tipărit, în 1795, Biblia, cunoscută sub numele de „Biblia de la Blaj” sau „Biblia lui Clain”, sau „Biblia lui Bob”. Traducerea „se ridică și uneori chiar întrece frumusețea literară a celei de la București - 1688”.

Operele istorice „Istoria, lucrurile și întâmplările românilor” a lui Samuil Micu, „Hronicul românilor și a mai multor neamuri” a lui Gh. Șincai și „Istoria pentru începutul românilor în Dachia” a lui Petru Maior, spre deosebire de cronicile anterioare, ale lui Gr. Ureche, Miron Costin și Ioan Neculce, care povestesc evenimentele istorice, limitate la provincii, exponenții „Școlii Ardelene” realizează opere critice care cuprind istoria tuturor românilor, istorie încadrată în contextul european.

Prin „Hronicul românilor și a mai multor neamuri”, Gh. Șincai realizează „cel mai complex edificiu de erudiție a istoriografiei românești până la opera lui Nicolae Iorga, monumentul istoriografiei Școlii Ardelene”, eruditul călugăr fiind „un Iorga al veacului al XVIII-lea”.

Opera a fost scrisă în două limbi: română și latină - prin latină se adresa învățaților străini. Istoriografia europeană i-a oferit lui Șincai argumentele latinității și continuității neîntrerupte a românilor în spațiul daco-roman, argumente convingătoare în fața oricăror istorici străini. Străbătută de un cald patriotism, opera este deosebit de apreciată de N. Iorga: „Această lucrare e din cele mai bogate, din cele mai muncite, din cele mai cinstite ce se pot închipui. E un admirabil repertoriu, o culegere de izvoare din cele mai îmbelșugate, la care se recurge încă astăzi și se va recurge încă multă vreme”.

„Corifeii” au reușit să cuprindă „tot ceea ce era înnoitor și mobilizator în istoriografia Școlii Ardelene”, cu ei istoria a încetat să fie o povestire, a devenit „o analiză critică a faptelor și a izvoarelor”. Ei au deschis o cale pentru cei care aveau să-i urmeze, impunând un simț înalt al adevărului. Același lucru temeinic l-au realizat și în Lingvistică.

Pentru a sublinia originea latină (pur latină) a limbii române, Micu a elaborat un sistem ortografic etimologic. El este primul învățat român care publică

(continuare în pag. 6)

(urmare din pag. 5)

o carte în limba română, scrisă cu litere latine, este „Carte de rogacioni” (Viena, 1779). Tot el redactează la Viena, împreună cu Gh. Șincai, prima gramatică tipărită a limbii române: „Elementa linguae daco-romanae sive valachicae” (1780). Micu a descoperit legile fonetice ale evoluției limbii latine în română și le-a făcut cunoscute. Și tot prin această gramatică a făcut cunoscută lingvisticii străine latinitatea limbii noastre. Exponenții „Școlii Ardelene” au intervenit pentru îmbogățirea vocabularului prin neologisme de origine latină. Micu este și cărturarul care a creat primul nostru vocabular filozofic.

Samuil Micu a fost și cel dintâi lexicograf al nostru. Cunoscutul „Lexi-con” de la Buda, 1825, primul nostru dicționar etimologic, îi aparține în cea mai mare parte. Ca să fie terminată lucrarea, înainte de a muri, a încredințat-o Canonicului orădean I. Corneli.

Capodopera literară a secolului al XVIII-lea, la noi, este „Țiganiada” lui I. Budai-Deleanu, pe care G. Călinescu îl caracterizează astfel: „un spirit cu desăvârșire occidental, cărturar de întinsă cultură, cu preocupări istorice, drept și filologie, un veritabil om de litere”. Cunoștea literatura universală de la paginile Antichității la literatura modernă: italiană, franceză, germană, spaniolă și polonă. A creat prin „Țiganiada” întâia noastră operă beletristică de înaltă valoare nu numai pentru noi, dar și pentru Iluminismul european, unde stă alături de epopeile eroi-comice ale literaturii europene.

Cuprinzând tot ce a creat Școala Ardeleană, N. Iorga va spune: „În Ardeal nu e un mănunchi, ci o pleiadă, nu e un predicator în pustie, cu câțiva ucenici răzleți, ci profeți serbătoriți se încunjură de ucenici înțeleghători și devotați, cari repetă cuvântul auzit, îl tâlcuiesc pentru alții, scot dintr-însul adevăruri nouă” (Op.cit., p.297).

Învățămintul întemeiat de Biserica Română Unită cu Roma în Ardeal a avut influențe directe asupra întregului teritoriu românesc, inclusiv în Muntenia și Moldova, unde nu existau școli în limba română decât în slăvonă și greacă. Din Ardeal, dar mai ales din Blaj, au plecat profesori pe tot cuprinsul românesc: Gh. Lazăr și Florian Aaron, la București, Aron Pumnul, la Cernăuți, unde va fi profesorul lui M. Eminescu, Simion Bărnuțiu, la Iași, Ion Trifu Maior, tatăl lui Titu Maiorescu, la Craiova, iar la cererea Mitropolitului Veniamin Costache, au plecat la Seminarul de la Socola V. Fabian Bob, Costea, Manfi și Vasile Popa. Sunt multe motivele care l-au îndreptățit pe Eugen Lovinescu să afirme că „Toate popoarele care posedă o înaltă civilizație astăzi, dacă nu sunt, au fost măcar mult timp catolice”.

La această extraordinară mișcare de idei care a fost Școala Ardeleană, animați de același ideal al „iluminării și ridicării politice, sociale și intelectuale

a poporului român”, cărturarilor uniți li s-au alăturat și mulți ortodocși, încât, în acest efort comun de înălțare prin cultură, există un exemplu de solidaritate într-un ideal al BINELUI. Memoriul „Supplex Libellus Valachorum Transsilvaniae” – 1791 și 1792 - îi avea în atenție pe toți românii.

Spiritul Școlii Ardelene a continuat, s-a transmis generație după generație și va exista întotdeauna în Biserica Greco-Catolică. P. Maior nu vorbește doar în numele lui când spune: „Eu numai cât am aruncat sămânța...”. Există ceva ce s-a format în Biserica noastră prin spiritualitatea ei și cultură, ceea ce se recunoaște în viețile marilor personalități, în munca, opera și caracterul lor; Timotei Cipariu este unul dintre aceștia, unul din cei mai mari învățați români. Dotat cu inteligență rară, cu o putere de muncă uluitoare, disciplinat și perseverent, vorbea 12 limbi vechi și moderne, a fost unul dintre întemeietorii „Societății Academice Române”, viitoarea „Academie Română”. Ioan Bianu, plecat de la Blaj, a organizat, la București, „Biblioteca Academiei”, el, modestul teolog crescut cu „țipăii” Mitropoliei (pâinea data gratuit elevilor săraci).

Dintre coordonatele alcătuirii sufletești formate de Biserica Română Unită cu Roma, Greco-Catolică, cărora le-a dat viață personalitățile Școlii Ardelene, amintim credința în Dumnezeu, iubirea și fidelitatea față de Biserica Sa, Biserica Romei, puterea de muncă, erudiția, adevăratul patriotism, dăruirea până la jertfa de sine și sfințenia. Persecuția din anii comunismului a adus pentru urmașii Școlii Ardelene, martiriul. Episcopii Valeriu Traian Frențiu, Iuliu Hossu, Ioan Bălan, Alexandru Rusu, Vasile Aftenie, Ioan Suciu și Tit Liviu Chinezu l-au trăit, l-au trăi, preoții și credincioșii ...

După anii întunecați ai comunismului, s-au distrus conștiințele la noi, s-a pierdut sensul Adevărului și al Binelui și răul continuă prin incorectitudinea față de istoria Bisericii Unite cu Roma. La adevăr se poate ajunge prin cunoaștere, trebuie știut ce este Biserica Greco-Catolică și ce este „Școala Ardeleană”, apoi vorbit și scris. Dar pentru aceasta este nevoie de inteligență și curaj în efortul de a căuta Adevărul. Acestea le dorim cititorilor ...

Înainte de a încheia, ne amintim ceva ce ne pune pe gânduri: prima carte editată cu litere latine, de Samuil Micu Clain, este „Carte de rogacioni”, îndemn de credință și rugăciune, iar prima carte întocmită și tipărită de „Școala Ardeleană” este „Floarea Adevărului”, Blaj, 1750, o carte a „cuvioșilor ieromanași” de la Blaj, în frunte cu viitorul Episcop Petru Pavel Aron, carte în care se explică rațional cele patru puncte dogmatice sub care s-au unit românii cu Roma la 1700 - Biserica Greco-Catolică se apăra de lovituri și nedreptăți. Credința, rugăciunea și apărarea Bisericii, chiar prin jertfă, în timp, s-au definit a fi un TESTAMENT.

Pelerini din Oradea la ceremonia de beatificarea fecioarei martire Veronica Antal

Bucuroși și cu inima plină de mulțumire am străbătut țara și noi, un grup de 38 pelerini, însoțiți de părintele Mihai Vătmănelu OFM Conv. - vicar general al Eparhiei Greco-Catolice de Oradea, pentru a participa la Ceremonia de beatificare a fecioarei martire Veronica Antal.

Am pornit vineri dimineață devreme, când noaptea, încă își întorcea somnoroasă fața dinspre soare, iar primi zorii ai dimineții se străduiau din răputeri să-și deschidă geana obosită de apăsarea întunericului. Am luat cu noi în desaga inimii pe toți cei dragi și, înălțând o rugăciune către Domnul, ne-am așternut la drum.

Primul popas l-am făcut la Mănăstirea Franciscană Lăzarea din județul Harghita, care stă martoră a faptului că biserica mereu renaște din propria cenușă pentru că această biserică a ars de cinci ori și tot de atâtea ori a fost refăcută. Acum este în custodia fraților franciscani observanți și găzduiește tabăra de creație de la Lăzarea. Drumul nostru a continuat spre Lacul Roșu și Cheile Bicazului, după care am poposit la Viișoara la Mănăstirea Benedictină Maica Unității. Aici s-a celebrat Sfânta Liturghie, după care surorile Benedictine de clauzură ne-au împărtășit frumusețea dăruirii prin rugăciune.

Pentru că timpul începea să fie "nerăbdător cu noi" am plecat mai departe spre Mănăstirea Bistrița a cărei valoare artistică și arheologică a așezat-o în Lista monumentelor istorice din România.

Pentru că umbrele nopții se insinuau ușor pe la ferestrele autocarului am mai poposit doar pentru scurt timp în centrul orașului Piatra Neamț pentru a admira ansamblul de monumente istorice Curtea Domnească și biserica Sf. Ioan Domnesc. Seara s-a încheiat într-o atmosferă de bucurie și împărtășire fraternă.

A doua zi dis-de-dimineață, am pornit spre Mănăstirea Agapia, renumită pentru pictura interioară a bisericii, operă a celebrului pictor român Nicolae Grigorescu. Am lăsat în urmă această bijuterie a Moldovei, despre care marele nostru povestitor Ion Creangă spunea "Agapia, cea tănuită de lume" și ne-am îndreptat cu emoție și bucurie spre satul Nisiporești pentru a participa la Ceremonia de beatificare.

Sfânta Liturghie a beatificării a fost celebrată la Nisiporești, comuna Botești - localitatea natală a Veronicăi Antal, sâmbătă, 22 septembrie 2018. Ceremonia a fost prezidată de reprezentantul Papei Francisc, Eminența Sa, Cardinalul Giovanni Angelor Becciu, Prefectul Congregației pentru Cauzele Sfinților. Au fost prezenți numeroși arhiepiscopi și episcopi din țară și din străinătate, Nunțiul Apostolic, pr. Marco Tascia, ministru general al Ordinului Fraților Minori Conventuali, împreună cu membrii Definitoriului General, reprezentanți ai congregațiilor și institutelor de viață consacrată masculine și feminine, pr. Teofil Petrișor - ministru provin-

cial al Provinciei „Sfântul Iosif” a Fraților Minori Conventuali din România, pr. Tibor Kauser, din Ungaria, ministru general al Ordinului Franciscan Secular (OFS), ordin din care făcea parte fericita Veronica, pr. Alfred Parambathu, din India, asistentul general OFS.

Au concelebrat și peste 450 de preoți, participând la sărbătoare autorități civile, seminariști și peste 10.000 de credincioși veniți din parohiile din Moldova, dar și din afara ei. Printre aceștia, și persoane care au cunoscut-o pe fericita Veronica. La eveniment a fost prezentă și o delegație din partea Bisericii Ortodoxe Române. În fața altarului, au fost, de asemenea, prezenți fratele și sora Veronicăi Antal: Gheorghe Antal, respectiv Angela Albert.

Ne-a impresionat în mod deosebit încă de la sosirea în sat un aspect inedit, și anume că toate gardurile locuințelor din Nisiporești au fost „îmbrăcate” în haine de sărbătoare, fiind expuse covoare și cuverturi lucrate manual. De asemenea am avut ocazia să întâlnim pe drumul spre biserică o mulțime de pelerini, care pur și simplu "se revărsau" pe străzi asemeni valurilor unui râu, dar emoționați și minunați de luminoși. Mulți dintre ei îmbrăcați în costume populare românești, parcă au adus cu ei o întreagă istorie a unor veacuri pe care noi le-am uitat. Pentru că biserica a devenit neîncăpătoare, organizatorii ne-au oferit posibilitatea să urmărim slujba de beatificare pe două ecrane uriașe, în curtea bisericii.

Am trăit momente înălțătoare și emoționante în care am experimentat frumusețea credinței noastre și iubirea lui Dumnezeu care, ne-a oferit darul beatificării primei femei din România în cinstea altarelor și al doilea român, membru al Ordinului Franciscan beatificat, primul fiind Fer. Ieremia Valahul.

Ritul propriu-zis al beatificării a fost la începutul Liturghiei, după actul penitențial. Episcopul Petru Gherghel s-a adresat cardinalului Becciu, reprezentantul Sfântului Părinte, și i-a cerut să urmeze procedura de beatificare a venerabilei slujitoare a lui Dumnezeu, Veronica Antal, fecioară și martiră. Apoi, pr. Damian

(urmare din pag. 7)

Patrașcu, postulator al cauzei de beatificare/canonizare a Veronicăi Antal, a citit biografia celei care urma să fie declarată fericită a Bisericii, iar Eminența Sa cardinalul Becciu a dat citire scrisorii apostolice prin care Sfântul Părinte a înscris în rândul fericitorilor pe venerabila slujitoare a lui Dumnezeu Veronica Antal, fecioară și martiră. Apoi s-a dezvelit icoana noii fericite a Bisericii, Veronica Antal, în timp ce corul a aclamat, cântând: Amin! Amin! Relicva fericitei Veronica a fost adusă în procesiune la altar, pe care, mai apoi, cardinalul Becciu a venerat-o incenzând-o. Ritul beatificării s-a încheiat cu intonarea solemnă a imnului dedicat Veronicăi Antal. Odată declarată fericită, fecioara martiră va fi înscrisă în rândul fericitorilor și sfinților Bisericii Catolice, introdusă în calendarul Bisericii locale și sărbătorită în fiecare an la 26 august.

Liturghia a continuat apoi cu liturgia cuvântului și liturgia euharistică. Predica a fost rostită în limba italiană de cardinalul Angelo Becciu, iar pr. provincial Teofil a redat traducerea textului acestei predici. Eminența Sa card. Becciu a plecat de la întrebarea „Cine ne va despărți de iubirea lui Cristos?” (Rom 8,35), citită în cea de-a doua lectură la sfânta Liturghie, pentru a arăta atâtea pericole care se găsesc astăzi în lume împotriva credinței și a trăirii ei. Cardinalul a prezentat-o pe fericita Veronica Antal ca pe un „model de mărturie eroică pentru evanghelie”, care a rămas o învingătoare. În continuare s-a amintit despre perioada persecuției din cauza comunismului, însăși fericita Veronica suferind din cauză că mănăstirile au fost în acea perioadă închise. Fericita Veronica a fost prezentată și ca un exemplu de trăire a ecumenismului. Cardinalul Becciu a amintit de atâtea pericole care sunt prezente și azi în lume, spunând: „Ieri ca și astăzi, discipolii lui Cristos întâmpină dificultăți în a vesti și a trăi în mod coerent Evanghelia: fidelitatea față de Cristos comportă uneori a fi luați în răs sau a fi neînțeleși. Un mesaj special a fost adresat tinerilor „Mesajul pe care-l lasă, mai ales vouă, tânăra Veronica, este un mesaj de lumină și de speranță: ființa umană are în sine ceva care o împinge să riște cu curaj propria-i viață în numele demnității umane, a libertății și a credinței religioase. Ea este capabilă să reziste oricărui atac de ură și de violență, fără a renunța la adevăr și la iubire”.

După ce a fost rostită „Rugăciunea credincioșilor”, la ofertoriu, pe lângă pâine și vin, au fost aduse la altar de către persoane îmbrăcate în costum național, crucea și rozariul, „arma” cu care Veronica a reușit să reziste în fața păcatului, dar și un buchet de crini albi, simbol al curăției sale interioare.

La finalul Liturghiei, PS Petru Gherghel a mulțumit celor care au făcut posibilă sărbătoarea beatificării fericitei Veronica, și a încheiat: „rămânem cu o dorință fierbinte pe care o exprimăm asemenea tinerei Veronica Antal, care obișnuia să se îndrepte cu gândul

și privirea spre cer, să spunem și noi deseori: «Îngerilor, scrieți în Cartea Vieții și acest legământ al meu: Eu sunt a lui Isus și Isus este al meu»”.

Am luat cu noi aceste cuvinte, pe care acum și buzele noastre le murmurau cu reverență și iubire și am plecat spre Tămășeni- satul natal al părintelui Mihai Vătămănelu - unde am vizitat frumoasa biserică ce are hramul ”Sf. Fecioară Maria Regină”. De aici ne-am îndreptat spre Adjudeni pentru a admira monumentala biserică construită între anii 1973-1984 care ne-a fost descrisă astfel ”trecând pe șoseaua de la Roman spre Suceava, ochii se opresc asupra unui mare edificiu, străjuit de două turnuri, care se înalță peste culmea dealului. E semnul că acolo, jos pe malul drept al Siretului, trăiește și-l iubește pe Dumnezeu, o mare mulțime de oameni”.

Pentru că pur și simplu uneori timpul are aripi mai mari decât dorințele noastre a trebuit să părăsim și acest lăcaș minunat pentru a ne îndrepta spre Gura Humorului – locul nostru de popas în prag de seară. Dar pentru că niciodată drumul nu este drept, ne-am abătut puțin pentru a admira Castelul Sturdza de la Miclăușeni, bijuterie arhitecturală neogotică care ne-a furat privirile, dar nu pentru mult timp pentru că seara nu se terminase și părintele ne pregătise o surpriză: Biserica Sf. Ioan Paul al II lea din Poiana Micului. Aici am fost întâmpinați de părintele paroh care ne-a spus în câteva cuvinte ”povestea bisericii”, dar și de câțiva membri ai comunității poloneze. Am trăit alături de ei momente de comuniune fraternă în care am înțeles că limbajul iubirii și al bucuriei de a împărtăși este unul universal.

Duminică, 23 septembrie, am participat la Sf. Liturghie în biserica ”Preasfânta Treime” din Gura Humorului celebrată de pr. Mihai Vătămănelu. În predica sa părintele ne-a amintit că ura și dezbinarea aduc războaie și dezastre, iar iubirea aduce bucurie și o lume mai bună. De asemenea făcând referire la Evanghelia zilei ne-a amintit că este important să avem un suflet pur și curat asemenea unui copil.

Ultimul popas a fost la Mănăstirea Voroneț supranumită „Capela Sixtină a Estului”.

Am părăsit Moldova trecând spre Ardeal prin Pasul Tihuța. Gândurile au început să se îndrepe încet spre casă. Duceam cu noi bogăția acestor ”ultime zile de vară” și descopeream cum tainic și pe nesimțite, toamna picta ici-colo câte o frunză în culori de chihlimbar. Priveam pe fereastra autocarului la acele frumuseți pe care doar Mâna Creatorului le putea zidi și ...deodată am avut senzația că...timpul se scurge ca într-o covată printre obceinele munților. Și am înțeles că mâine ar putea să fie prea târziu...prea târziu să mă rog... prea târziu să-i zâmbesc fratelui meu... prea târziu să-I ofer Domnului timpul dăruit... prea târziu să iubesc.

Sanda Ulici

Blajul declarat Oraș Episcopal

Începând de astăzi, 25 septembrie 2018, orașul Blaj devine primul Oraș Episcopal din România și unul dintre puținele din Europa. Această hotărâre a fost adoptată în unanimitate de membrii Consiliului Local Blaj.

Inițiativa a aparținut unui grup de cetățeni ai Blajului și a fost susținută de alte câteva sute de blăjeni. În textul care susține inițiativa se spune printre altele: „O simplă și sumară trecere în revistă a principalelor momente care au marcat istoria și cultura națională și care sunt legate strâns de Blaj, ne-ar readuce în memorie deschiderea primelor școli sistematice românești, Supplex Libellus Valachorum Transsilvaniae, mișcarea iluministă „Școala Ardeleană”, mișcările de emancipare națională și socială din secolul XIX, culminând cu Marea Adunare Națională de pe Câmpul Libertății, scrierea cu caractere latine, tipăriturile de o excepțională importanță, Pronunciamentul, Consiliul Național Român, cu un rol important în pregătirea Unirii de la 1 Decembrie 1918. Toate aceste evenimente, și multe altele încă, au avut loc într-un oraș întemeiat din voia Providenței de un episcop, Ioan Inochentie Micu-Klein, unul dintre luptătorii de frunte pentru drepturile naționale ale românilor din Transilvania, de la a căruia trecere la cele veșnice se vor împlini în data de 23 septembrie a acestui an două sute cincizeci de ani”.

Tot la Blaj se află centrul Bisericii Române Unită

cu Roma, Greco-Catolică și Întâistătătorul său, Arhiepiscopul Major Lucian Cardinal Mureșan.

Simbolul „Miciei Rome” este Catedrala Arhiepiscopală Majoră „Sfânta Treime”, ctitorită în secolul al XVIII-lea tot de către Episcopul greco-catolic Inochentie Micu-Klein.

În acest an centenar, cu prilejul comemorării a 250 de ani de la moartea Episcopului Inochentie Micu-Klein, primarul Municipiului Blaj, Domnul Gheorghe Valentin Rotar a declarat: „Pentru noi, locuitorii de azi ai Blajului, evocarea Episcopului Klein are conotații speciale, și asta pentru că de numele său se leagă însăși întemeierea orașului în care trăim, oraș care în existența sa de aproape trei secole a avut un rol deosebit de important în istoria și cultura națională, prin deschiderea primelor școli sistematice românești, prin mișcarea iluministă „Școala Ardeleană”, prin mișcările de emancipare națională și socială din secolul al XIX-lea, culminând cu Marea Adunare Națională de pe Câmpul Libertății, prin scrierea cu caractere latine, prin Pronunciamentul și Consiliul Național Român, cu un rol atât de important în pregătirea Unirii de la 1 Decembrie 1918”.

Biroul Arhiepiscopal de Presă

Sursa: www.bru.ro

Vizita Arhiepiscopului de Udine la Oradea

Excelența Sa, Andrea Bruno Mazzocato, Arhiepiscopul de Udine, s-a aflat duminică într-o vizită la Oradea, cu ocazia sfințirii Bisericii Greco-Catolice din Becheni-Chisău, Satu Mare.

Cu această ocazie, Excelența Sa l-a vizitat pe Preasfințitul Părinte Virgil la spital, unde s-au rugat împreună, după care a vizitat Capela „Sfântul Dumitru” din Oradea, care a fost construită și prin contribuția Arhidiecezei de Udine.

Seminarul Teologic din Oradea a fost vizitat de către Excelența Sa, unde fratele vice-rector, Florin Bode, a prezentat în câteva cuvinte realitatea complexă a complexului de pe strada Magheru, nr 25.

Palatul Episcopal, afectat de incendiul din data de 25 august 2018, a fost următoarea locație vizitată de Excelența Sa, alături de părintele vicar general, Mihai Vătămănelu și de părintele Antoniu Chifor, vicar cu preoții, urmând vizita la Catedrala „Sfân-

tul Nicolae” și la Liceul Greco-Catolic „Iuliu Maniu”.

Excelența Sa, Andrea Bruno Mazzocato, a fost însoțit de către secretarul personal, părintele Marcin Gazzetta și de către părintele Vasile Barbolovici.

Eugen IVUȚ - Biroul de presă

Sfințirea noii Biserici din Becheni-Chisău

În duminica a XIX-a după Rusalii, comunitatea din Becheni-Chisău, Satu Mare, l-a primit cu mare bucurie pe Excelența Sa, Andrea Bruno Mazzonato, Arhiepiscop de Udine, aflat într-o vizită în Eparhia de Oradea, cu ocazia sfințirii noii Biserici de lemn din această Parohie.

Excelența Sa a fost însoțit de către părintele Mihai Vătămănelu, vicar general, părintele Antoniu Chifor, vicarul cu preoții, părintele Vasile Barbolovici și părintele Marcin Gazzetta, secretarul personal al Arhiepiscopului.

La Becheni-Chisău, părintele paroh Florin Holhoș l-a întâmpinat pe ierarh cu Sfânta Evanghelie și Sfânta Cruce, alături de tinerii îmbrăcați în straie populare, care i-au oferit tradiționala pâine și sare. Alături s-au aflat părintele protopop al Tășnadului, Aurel Hendea, împreună de un sobor de preoți, primarul localității și credincioșii care cu bucurie și-au văzut Biserica în haină de sărbătoare, încununându-se truda lor cu sfințirea acesteia.

După ungerea pereților cu Sfântul și Marele Mir, s-a sfințit Masa Sfântului Altar, în piciorul căreia au fost așezate moaștele Sfântului Martir Laurențiu, alături de hrisov, iar mai apoi pereții interiori.

Sfânta și Dumnezeiasca Liturghie a fost oficiată în curtea Bisericii, pe locul special amenajat pentru această ocazie, la finalul căreia credincioșii implicați activ la zidirea acestei Biserici au primit diplome, ca semn de mulțumire pentru dragostea arătată Bisericii.

HRISOV

„Din voia Tatălui, prin lucrarea Fiului, cu puterea Spiritului Sfânt s-a sfințit această biserică spre veșnica pomenire a lui Dumnezeu”.

În anul 2017 după lungi așteptări ale credincioșilor greco-catolici din localitățile Chisău și Becheni care au așteptat cu răbdare ca Bunul Dumnezeu să le

rânduiască și lor un loc decent de rugăciune și reculegere prin bunăvoința Preasfinției Sale Virgil Bercea, Episcop Greco-Catolic de Oradea s-a hotărât construirea la Chisău a unei frumoase biserițe din lemn spre folosul sufletesc al credincioșilor din aceste locuri. Această construcție nu putea să se realizeze fără ajutorul Excelenței Sale Andrea Bruno Mazzonato, Arhiepiscop de Udine – Italia, care a dorit să contribuie cu generozitate la achitarea cheltuielilor de ridicare a noului locaș de cult. Lucrările de fundație și finisaje interioare și exterioare, electrificarea și dotarea bisericii au fost realizate din donațiile credincioșilor din Chisău, Becheni, Tășnad și Săuca, din sprijinul acordat comunității de către Consiliul local al Comunei Săuca și ajutorul primit de la Asociația Kirche in Not, din Germania.

Astăzi, 30 Septembrie, Anul Domnului 2018, în Duminica a XIX- a după Rusalii, pe timpul Pontificatului Sfântului Părinte Papa Francisc, al arhieriei Întâistătătorului Bisericii Române Unite cu Roma, Greco-Catolice, Preafericirea Sa Lucian Mureșan, Arhiepiscop Major de Blaj și al păstoririi Eparhiei Române Unite cu Roma, Greco-Catolice de Oradea de către Preasfinția Sa Dr. Virgil Bercea, s-a sfințit spre veșnica mărire a lui Dumnezeu biserica cu hramul „Nasterea Domnului” din Chisău, având așezate în Masa Sfântului Altar moaștele Sfântului Martir Laurentiu

La această vreme Protopopul Român Unit al Tășnadului era Preacucernicul Părinte Aurel Hendea, iar paroh al parohiei Chisău-Becheni era Preacucernicul Părinte Florin Ilarie Holhoș.

„Binecuvântează Doamne moștenirea Ta, pe cei ce iubesc podoaba casei Tale și pe aceia care cu credință, cu bună cucernicie și cu frică de Tine vor intra și se vor ruga într-însa. Amin!,,

Eugen IVUȚ - Biroul de presă

Sfințirea troiței din Parohia Cizer

În Duminica a XIX-a după Rusalii, credincioșii Parohiei Cizer, din protopopiatul Zalău, au avut marea bucurie de a participa la sfințirea troiței din fața casei parohiale.

Sfânta Liturghie a fost celebrată de către părintele Alexandru Fiț, împreună cu părintele paroh Ioan Grad. Părintele Alexandru a vorbit în cuvântul de învățătură despre iubirea vrăjmașilor, rolul părinților în educarea spirituală a copiilor cât și despre importanța Tainei Mărturisirii și a Împărtășaniei.

După celebrarea Sfintei Liturghii a avut loc sfințirea troiței de marmură la care au participat părintele Mihai Șofineți, din parohia Horoatu-Crasnei și părintele Adrian Botea, din parohia Marin. Părintele Mihai a ținut un discurs despre importanța și semnul Sfintei Cruci.

Părintele paroh a mulțumit Bunului Dumnezeu pentru acest eveniment frumos și unic din Parohie, celor care au contribuit financiar și au ajutat la construirea acestei troițe, autorităților locale prezente, preoților concelebranți cât și tuturor credincioșilor prezenți la această sărbătoare.

După ungerea cu untdelemn și sărutarea crucii a urmat o agapă frățască în sala de protocol a Parohiei.

Gabriela GRAD

Hramul Parohiei Beznea

Sfânta Tereza este o sfântă model pentru cei care află că sunt bolnavi, oferindu-ne un model admirabil de acceptare a suferinței. Se oferă ca jertfă când simte primele semne ale bolii sale, manifestând un mare curaj și nu o resemnare ieftină.

Duminică, 30.09.2018, a fost o zi specială pentru noi, credincioșii greco-catolici din satul Beznea, comuna Bratca. Am sărbătorit hramul bisericii noastre care a fost, la sfințire, încredințată Sfintei Tereza de Lisieux. Tereza, care nu a făcut nici o minune sau ceva extraordinar cât a trăit pe pământ, este o sfântă care se potrivește tuturor – probabil acesta a fost motivul pentru care această ființă deosebită a fost aleasă ocrotitoarea Bisericii Greco-Catolice din Beznea.

Slujba de sărbătoare a fost celebrată de către părintele Dobrată Traian Vasile - părintele spiritual al Liceului Greco-Catolic „Iuliu Maniu” din Oradea, de părintele Gabriel Beita, paroh al comunității din Beznea, de părintele Chețe Cornel - paroh în comuna Borod și de părintele Vasile Țânțas - paroh al comunei Vadu Crișului. A fost prezent la eveniment corul „Francisc Hubic” al Catedralei Greco-Catolice „Sfântul Nicolae” din Oradea.

În biserica a fost o atmosfera de reală sărbătoare pe care foarte greu o pot descrie în cuvinte

iar cântecele marelui compozitor Francisc Hubic coroborate cu predica părintelui Traian ne-au făcut să trăim mai intens întâlnirea cu Isus din Sfânta Euharistie. Sunt convinsă, ca toți cei prezenți în număr mare azi în biserică dacă ar fi putut opri timpul chiar și pentru o clipă în plus l-ar fi oprit! Mulțumim preoților Gabriel Beita, Dobrată Vasile, Țânțas Vasile, Chețe Cornel și nu în ultimul rând corului „Francisc Hubic” pentru această experiență unică pe care sperăm să o reținem și cu alte ocazii!

Boros GYONGYVER

Ioan DĂRĂBĂNEANU

PASTILA CREDINȚEI (XXI)

ȘCOALA EPISCOPULUI SAMUIL VULCAN - 190 DE ANI, ÎN ANUL CENTENARULUI ROMÂNIEI (2)

Dimensiunile vulcanianismului Beiușan

Punctul de plecare în analiza acestei dimensiuni trebuie căutat și îl găsim - când ne eliberăm de prejudecățile care încearcă instaurarea unei dictaturi confesionale - în perioada 1826 - 1828, când un înalt prelat greco-catolic, Episcopul de pie amintire **Samuil Vulcan**, a întregit strădania Bisericii Unite cu Roma, din Ardeal, de a oferi românilor posibilitatea instruirii, în școli românești, ctitorind o școală: "Gimnaziul Superior Greco-Catolic de băieți".

În anii mulți, care au urmat, după 1828, piatră de temelie pentru învățământul românesc din Ardeal, dimensiunea creștino-religioasă, a fost împlinită de alți prelați Greco-Catolici, pe care o să-i amintim urmând regula cronologiei.

Episcopul **Vasile Baron Erdely**, (Vasile Ardelean) (1847-1862) reușește transformarea gimnaziului beiușan cu 6 clase, într-un gimnaziu superior cu 8 clase (1859).

Un alt episcop Greco - Catolic, **Mihail Pavel** (1879-1902), socotit a fi cel de-al doilea ctitor, de școală românească în Bihor, după Samuil Vulcan, a fost "omul faptelor și nu al vorbelor".

Împrumutăm expresia "Zidurile paveliene" din monografia "Beiușul și lumea lui" (2008), pentru o succintă menționare ctitorială:

- 1888 - un nou corp de clădire (10 săli de clasă și o "sală de gală");
- 1888 - 1891 - internatul pavelian;
- 1888 - o sală de sport provizorie (care a devenit sala de mese);
- 1899-1901 - noua sală de sport; la etaj: sala de desen, pianotecă și două cabinete pentru profesori;
- până în 1907 - a construit 11 case, locuințe, pentru profesori.

Pentru a avea un tablou complet al mecenatului pavelian, amintim ajutorul financiar acordat elevilor și profesorilor, precum și cele necesare pentru modernizarea învățământului, în acest gimnaziu.

Episcopul Greco-Catolic **Radu Demetriu** (1903 - 1920), continuă opera de mecenat a înaintașilor săi. Construiește o nouă aripă de clădire, la vest de clădirea liceului (1908), comunicând cu acesta, clădire ce a trecut în folosința liceului în anii 1925-1926. În anul 1914 etajează sala de sport provizorie, cu încă două nivele.

Pune bazele Fundației "Dr. Demetriu Radu" și o fundație auxiliară, pentru acordarea de stipendii (burse) elevilor. Prin decretul 3159/1918, se statuează reintroducerea limbii române în drepturile sale firești.

În anul 1939, la 111 ani după construirea primei clădiri de către episcopul Samuil Vulcan, un alt episcop greco-catolic **Valeriu Traian Frențiu** adaugă încă o clădire: sala profesorală actuală, șase săli de clasă la parter, iar la etaj: un amfiteatru de fizică și chimie și alte patru săli de clasă.

Pentru a suplini nevoia de profesori, episcopul Valeriu Traian Frențiu a dus în 1924 patru călugări francezi Așupționiști.

Sub înaltul patronaj al episcopului Valeriu Traian Frențiu s-au desfășurat în anul 1928 serbările centenarului liceului.

Depășim tratarea **dimensiunii creștin-religioase** din zona ctitorilor, pentru a evoca, fără detalieri argumentative, "dobândințele" creștin-religioase ale "Vulcaniei", această cetate de cultură și educație în spiritul moralei creștine.

Pornim încă odată de la începuturi: "Literale fundamentale date la 6 octombrie 1828" unde se spune: "... Institutul acesta este - ce e drept - cu deosebire pentru valachi, cu toate acestea nu se va opri de la el nici un tânăr fie de ori-ce națiune sau religioase ...". Găsim în exprimarea acestor năzuințe fundamentale esența creștinismului care a relevat umanității: "noile valori ale carității și ale iubirii aproapelui" (Bergson) exprimate prin faptă: toleranță - ecumenism. Sublinierea este cât se poate de clară: "... se lasă în libertate ... pentru a persolva oficiile divine" (tinerilor romano-catolici) "... și "libertate la tinerimea ritului greco-neunit".

Toleranța interconfesională, ecumenismul, dreptatea, cumpătarea străjuită de prudență, apărate prin forța (puterea) credinței, sunt virtuțile cardinale dobândite, prin deprindere îndelungată, de către tinerii acestei școli.

Acestea împreună cu virtuțile teologale: credință, speranță, iubirea, constituiesc "**dobândințele**" cea de-a patra dimensiune a ctitoriei Episcopului Greco-Catolic Samuil Vulcan.

(va urma)

Comunicat al Consiliului Director al AGRU Național

Cea de a doua întâlnire din acest an a membrilor Consiliului Director Național și a asistenților lor spirituali, a fost găzduită de Centrul Spiritual „Manresa” din Cluj (Eparhia de Cluj-Gherla), în zilele de 12 și 13 Octombrie. În deschiderea întâlnirii, participanții au primit salutul pr. Călin Bot, Vicar general al Eparhiei de Cluj-Gherla, al domnului președinte al AGRU – Cluj, Daniel Seleușan, al pr. Angelo Pop, Asistent spiritual al AGRU Național și Vicar general al Eparhiei de Lugoj, precum și al președintelui AGRU Național – Călin Diaconu.

Gazdele întâlnirii au propus apoi – în formatul unei mese rotunde, moderată de prof. Alin Tat – o întâlnire cu trei dintre intelectualii de marcă ai Clujului, pe tema: „Datoria de a scrie. Creștinii și cuvântul scris în lumea de azi”. Încercând o sinteză foarte sumară a celor propuse nouă în dezbatere, pe rând de către domnii Ion Pop, Adrian Popescu și Alexandru Cistelean, în primul rând ne-am simțit provocați de argumentarea necesității unei formări interioare și umaniste în fața pericolelor unei lumi deculturalizate, în care „analfabetismul funcțional” e nu numai permis, ci și generalizat. Mulțimea informației coexistă astăzi cu lipsa de formare, într-un amestec impur, nivelator. Deși se produce multă carte, deși vedem cozi la multe muzee, asistăm în fapt la o „japonizare” a lumii... fiind mai degrabă prea-ocupați cu fotografierea și postările în media socială, în dauna unei autentice îmbogățiri spirituale și umane. Trăim o criză a cuvântului scris, căci lumea nu caută să se mai informeze despre sine, refuzând efortul pe care îl presupune cunoașterea.

În condițiile în care mall-ul pare a deveni noul templu către care se grăbește lumea de azi, scriitorii sunt chemați să redescopere poeticitatea fundamentală a lumii. Iar poetul creștin seamănă tot mai mult cu profetul din Vechiul Testament, Iona – care, oricât ar fugi de porunca dumnezeiască, este ajuns din urmă de aceasta, trăind totodată riscul expunerii în fața unei audiențe tot mai secularizate. Există, în scriitorul creștin, atât chemarea de a scrie – el ascultând de o „comandă destinală”, cât și datoria de a o face, ascultând de... lipsa de repere spirituale a celor din jur. Conlucrarea divinului cu umanul stă, astfel, la baza oricărui act creator.

Raportul dintre interioritate și exteriorizare, dintre trăirea credinței și fervoarea care exprimă această credință, cu bucuria deplină și strigată cu glas puternic de cel care Îl află pe Dumnezeu prezent și în lume, recuperarea omului sensibilizat de prea multa corporalitate, pângărirea permanentă a lumii și permanenta cultivare a neatenției – sunt tot atâtea motive ce duc, inevitabil, la cernerea celor puțini care vor mai putea avea o privire de ansamblu asupra lumii. De aceea, din acest veac miop, să ne așteptăm că se vor ridica spirite clarificate, care vor exprima esența și frumusețea Adevărului. Masa rotundă s-a încheiat cu recomandarea celor trei cărturari clu-

jeni către „agriști”, de a reciti „Scrisoarea către artiști” a Sfântului Papă Ioan Paul al II-lea, adresată „acelora care, cu o pasionată dăruire, caută noi ‘epifanii’ ale frumuseții pentru a le dăruia lumii într-o creație artistică”. Funcția profetică a scriitorului creștin, rolul de a descoperi cu orice risc barierele dar și frumusețea nevăzută și minunată a lumii, justifică prin urmare pe deplin datoria de a scrie.

Cea de a doua zi a lucrărilor – a început printr-o energică și bine primită intervenție a reprezentanților Acțiunii Catolice din România, despre rolul și așteptările Federației ACRO față de AGRU. Pe rând, președintele ACRO – Anca Frana, Asistentul spiritual național al ACRO – pr. Felix Roca, și secretarul Acțiunii Catolice – Codruța Fernea, au exprimat invitația ca AGRU să contribuie cu cele trei valori esențiale: experiența, voluntariatul și vocația educativă în viața Federației, pentru a integra mai bine cele trei sectoare (copii, tineri și adulți) și cele două rituri (latin și bizantin) care, împreună, reprezintă amprenta vie și mărturisită a participării românești la catolicitate ca principiu universal. Prin prezența Alexandrinei Kiss, facilitator de planificare strategică, participanții la lucrări au fost invitați să reflecteze și să răspundă foarte succint unor întrebări provocatoare prin „banalitatea” și esențialitatea lor (care sunt prioritățile AGRU? care este obiectivul AGRU? care sunt propunerile pentru o mai eficientă colaborare între diferitele asociații membre ale ACRO? și altele), oferind pe calea aceasta elemente utile pentru o strategie a viitoarei dezvoltări a Federației de Asociații Catolice, reunite sub sigla ACRO.

Ultima parte a lucrărilor a fost dedicată problemelor organizatorice curente ale AGRU-lui, între care am consemnat: începerea procesului de revizuire a site-ului www.agru.ro, elaborarea unui manual de identitate pentru AGRU, o mai buna comunicare cu ASTRU, participarea la SIESC (Asociația Profesorilor Creștini din Europa) și continuarea participării la proiectul PRORURE (importanța satului în lumea viitorului), introducerea tehnologiei de tip conferințe online în viața asociației. Următoarele întâlniri asociative vor avea loc în anul 2019, în primăvară în Eparhia de Maramureș iar în toamnă, în Arhieparchia de Alba Iulia și Făgăraș. Pentru consiliul director AGRU Național, a consemnat președintele Călin Diaconu.

Alin CREȚU

De ce fiecare om are un spațiu personal?

Una dintre cele mai importante reguli impuse în spațiul public este aceea de a nu invadea spațiul personal al altora. Dar cum a luat naștere acest concept și de ce ne simțim atât de incomod atunci când el este încălcat?

Ideea de libertate, înainte de a fi o construcție politică, este o reflexie a unei nevoi subtile (și totuși fundamentale) a omului. O altă expresie a acestei nevoi este spațiul personal, parte a comunicării non-verbale.

Limitele diferă de la o cultură la alta și în funcție de context. Începem să înțelegem acest concept în jurul vârstei de 3 - 4 ani, urmând ca distanțele fiecărui tip de spațiu personal să se cimenteze până ajungem la adolescență. La baza determinării spațiului personal stă nucleul amigdalian, regiunea din creier implicată în declanșarea fricii.

Nucleul amigdalian se activează atunci când invadăm spațiul personal al altora. Acest lucru reflectă răspunsul emoțional puternic produs atunci când cineva stă prea aproape de noi.

Limbajul spațiului reprezintă obiectul de studiu al proxemicii, evidențiind proprietățile educaționale ale acestuia, precum și modalitățile-i de folosire optimă.

Orice om are tendința de a-și revendica un spațiu în jurul corpului său ca o prelungire a propriului trup, pe care-l marchează imaginar, considerându-l drept spațiul său personal. Încălcarea acestuia lezează profund individul, creându-i disconfort, stânjeneală și stări conflictuale.

Fiecare om tinde să mențină o distanță între el și celelalte persoane sau lucruri. Își crează un „spațiu – tampon” de o anumită mărime, formă sau grad de permeabilitate, care are importante funcții psihosociale: de protecție, intimitate, siguranță, odihnă, reverie etc.

În limbaj curent se spune: „îl ține la distanță” sau „prieten apropiat”, ilustrând faptul că relațiile interumane se pot exprima spațial. Pentru persoanele străine sau neagreate păstrăm un spațiu mai mare în jurul nostru, pentru cele apropiate sau iubite îl reducem până la anulare. Fiecare tip de relație presupune o distanță caracteristică între indivizi, orice încălcare generând stres și blocaje în comunicare.

Această zonă a noastră ne-am dori-o cât mai mare; din păcate, suprapopulația ne-a obligat să facem unele compromisuri, astfel ea s-a redus foarte mult. Sau am putea spune că toleranța noastră la intruziuni a crescut. La orașe, unde aglomerația ne face să mergem aproape lipiți de cel de lângă noi, mai mult decât la sate, unde populația e mai rarefiată, spațiile sunt mai mari.

Acest spațiu personal nu ne este caracteristic doar nouă, el e prezent și la animale, ca de exemplu la câini. Și cum populația canină este mult mai redusă decât cea umană, spațiul personal al unui câine este mult mai mare, uneori întinzându-se pe o distanță de sute de

metri. În plus, teritoriul are o cu totul altă semnificație pentru un animal, fiind oarecum asemănător cu sentimentul de posesiune (casa mea, mașina mea) la om. Poate acum înțelegeți de ce vă latră un câine când vă vede în apropiere. Nu pentru că ar fi violent, animalele nefiind violente așa cum ni le închipuim noi; el doar răspunde la actul vostru agresiv de a-i încălca spațiul intim.

Câinii, sufocați de căldura și forfota umană de peste zi, colindă străzile la ore târzii, singurele în care mai pot fi, cât de cât, liberi...

Poate și planeta noastră are spațiul ei personal. Infinit aproape de mare pentru instrumentele noastre de măsură. Și totuși, ne-a tolerat destul de bine până acum, în ciuda faptului că i-am mai tras câte o salvă în stratul de ozon, sau că i-am mai eradicat o specie de plante ori animale.

În plan mai general, modul în care folosim spațiul de comunicare are determinații culturale și sociale specifice.

În lumea afacerilor, de exemplu, spațiul este în relație directă cu rangul insului: pe măsură ce avansează în funcție, cresc dimensiunile biroului său.

În privința spațiului familial (al casei de locuit), accesul persoanelor străine este extrem de selectiv, în funcție de tipul de relații pe care acestea le au cu proprietarul. Unele persoane sunt primite doar în vestibul, altele în bucătărie, altele în sufragerie sau altele în dormitor.

Spațiul personal, „bula de aer” ce-l înconjoară pe om, poate fi împărțit în patru zone distincte, fiecare dintre acestea având la rândul două subzone: una apropiată și o alta îndepărtată.

Deosebim astfel:

1. Zona intimă, ce se întinde de la suprafața corpului până la o distanță de 46 cm. Este cea mai importantă și cea mai apărută. Doar celor apropiați emoțional (îndrăgostiții, parinții, copiii, soțul / soția) le este permis accesul în ea.

2. Zona personală e cuprinsă între 46 cm și 1,22 m. Distanța aceasta ne protejează față de atingerea celorlalți și asigură comunicarea verbală optimă. Interlocutorii își pot strânge mâna, act care se face de regulă pe un „teren neutru” încheietura mâinii aflându-se la limita zonei intime a interlocutorilor.

3. Zona socială desemnează spațiul personal pe care-l menținem atunci când intrăm în relații oficiale, impersonale cu cineva. De exemplu, în cele de serviciu, relații față de necunoscuți (față de vânzător, față de factorul postal, de noul angajat), relații din care elementul de intimitate este înlăturat total. Distanța prin care evităm contactul corporal este menținută prin amplasarea unor bariere, a unor obiecte - tampon între interlocutori, cum ar fi de exemplu, biroul, catedra, ghișeu, scaunul amplasat la câțiva metri distanță.

(continuare în pag. 15)

ÎNTÂLNIREA EPARHIALĂ A ASOCIAȚIILOR

„Pe cel ce mă va mărturisi pe mine în fața oamenilor, îl voi mărturisi și eu în fața Tatălui meu care este în ceruri !”

Avem bucuria de a vă invita sâmbătă, 24 noiembrie 2018, la Catedrala „Sfântul Nicolae”, pentru Sărbătoarea Asociațiilor, având ca temă „Iubirea și Slujirea”.

Prin acest eveniment dorim să vă mulțumim pentru valoroasa implicare pe care o aveți în viața bisericii noastre, aceasta având o mare nevoie de laici activi și dăruitori pentru a contura o adevărată comuniune.

Este foarte important să stăm cu toții împreună, măcar o dată pe an și să ne bucurăm de realizările noastre, dorind în același timp să găsim soluții pentru viitor, astfel încât cuvântul lui Dumnezeu să ajungă la cât mai multe persoane. Vă așteptăm cu bucurie!

Pr. Mihai Vătămănelu, Vicar General

(urmare din pag. 14)

4. Zona publică, peste 3,60 m, e distanța corespunzătoare atunci când ne adresăm unui grup mare de oameni, în care comunicarea și-a pierdut aproape în totalitate caracterul interpersonal. Este totodată distanța care se menține (în sălile de tribunal) între politicieni și ziariști la conferințele de presă, între comandant și trupă.

Situațiile de aglomerație din autobuz, lift, la cinema, când zonele intime ne sunt invadate de necunoscuți, ne crează iritare și stânjenală. Oamenii adoptă în astfel de situații un comportament impersonal, vorbind sau mișcându-se cât mai puțin cu puțință, tinzând să îi „dezumanizeze” pe cei din jur prin evitarea privirii sau a altor contacte.

Sunt câteva reguli pe care oamenii le aplică în astfel de situații, care prevăd:

1. Nu ai voie să vorbești cu nimeni, nici chiar cu cei pe care îi cunoști.
2. Trebuie să eviți ca privirea să o întâlnească pe a altora.
3. Să păstrezi o expresie de „jucător de pocher”, fără să afișezi vreo emoție.
4. Dacă ai o carte sau un ziar, să creezi impresia că le citești.
5. Cu cât aglomerația e mai mare, cu atât îți poți permite mai puține mișcări ale corpului.
6. În lift urmărește cifrele care indică etajele.

De ce este important spațiul personal într-o relație?

Lipsa spațiului personal într-o relație vă poate face mai mult rău decât bine. Acordarea acestuia înseamnă maturizarea relației.

1. Vă ajuta pe amândoi să evoluati

Oricât de potriviți sunteți, mereu există lucruri care nu sunt pe placul amândurora. Dacă ție îți place să escaladezi munți, s-ar putea ca partenerul să nu vrea s-o facă. Pentru a evita să apară resentimentele în relația

voastră, permite ca el / ea să facă lucrurile singuri, astfel încât să poată evolua.

2. Nu vă puteți îndeplini toate dorințele

Oamenii au nevoie de oameni, însă nu întotdeauna reușești să faci față nevoilor și atunci apare frustrarea. Dacă partenerul îți spune că vrea să-și petreacă timpul cu prietenii sau cu familia, încearcă să nu reacționezi negativ. În schimb, acceptă că fiecare om are nevoie și de alte persoane, așa cum și tu ai. Acest lucru nu îți va diminua valoarea, ci ea va crește în ochii și sufletul lui.

3. Spațiul poate contribui la consolidarea încrederii

Încrederea este unul dintre ingredientele cheie din orice relație și cea care o poate ajuta să dureze o viață întreagă. Cu toate acestea, când nu ai încredere în partener, încurajezi nesiguranța din partea lui. Nu trebuie să fii geloasă. Dedicarea spațiului personal îi arată că ai încredere în el, pentru că știi că nu o să facă nimic greșit.

4. Vă poate ajuta să prețuiți timpul pe care-l petreceți împreună

Excesul de orice fel nu face bine. Acesta împreună cu insistența în relația de cuplu poate duce la pierderea afecțiunii, pentru că uităm de oamenii cu adevărat importanți din viața voastră. Oferindu-vă spațiu, veți avea ocazia să prețuiți cu adevărat momentele pe care le petreceți împreună unul cu celălalt.

5. Vedeți lucrurile din altă perspectivă

Atunci când în relație există probleme și unul dintre voi simte că este mai bine să faci o pauză, este esențial ca celălalt să accepte. Astfel, amândoi veți reuși să vedeți lucrurile dintr-o altă perspectivă, ceea ce poate duce, în consecință, la rezolvarea neplăcerilor. Perspectiva pe care fiecare o va avea poate ajuta la înțelegerea importanței celeilalte persoane.

UN MILION DE STELE - 2018

Acțiunea "Un milion de stele" este o inițiativă Caritas și se desfășoară, în prezent, în mai multe țări europene (Germania, Franța, Belgia, Luxemburg, Elveția și România).

Evenimentul are loc în fiecare an. Anul acesta am organizat evenimentul pentru a zecea oară, la Oradea, cu ocazia Zilei Internaționale pentru Eradicarea Sărăciei.

Acțiunea avut loc pe str. Republicii, lângă biserica "Sfântul Duh" din Oradea, în 17 octombrie 2018, și a început cu aprinderea lumânărilor, urmată de cuvântul episcopului László Böcskei și a vicarului general Mihai Vătămănelu, încheindu-se cu un moment artistic susținut de Ovidiu Lazăr și Erika Bustye cu invitarea participanților să servească ceai și ciocolată caldă și să ia, cu ei, acasă, lumânările aprinse, ca semn de solidaritate cu cei săraci, bolnavi și marginalizați.

Scopul acestui eveniment a fost de a oferi semne vizibile pentru o societate solidară și o lume dreaptă, de luptă împotriva sărăciei și a excluziunii sociale, și constă în iluminarea locurilor și clădirilor reprezentative din cât mai multe orașe și comunități cu ajutorul lumânărilor exterioare și prin chemarea la solidaritate cu cei săraci, bolnavi sau marginalizați.

Totodată se dorește încurajarea cetățenilor de a se implica în crearea unei schimbări reale prin voluntariat, prin donații de haine și alimente, prin donații în bani precum și prin alegerea unor produse și servicii oferite de structurile de economie socială: CEO CONSTRUCT, CEO STORE și ARDOR D-LUX.

Le mulțumim lui Tamas Szombati-gille și Ioana Matea, coordonatori, precum și voluntarilor care au ajutat la buna desfășurare a evenimentului.

Pr. Olimpiu TODOREAN

PSS László Böcskei: "Când aprindem azi simbolic o lumină pentru a ne arăta solidaritatea față de cei aflați în diferite nevoi și care trăiesc în imediata noastră apropiere atunci trebuie să ne gândim că, în acest milion de stele, fiecare stea și fiecare lumină contează. Fiecare gest de solidaritate contează. Fiecare zâmbet sau mână întinsă spre cei care au nevoie de zâmbetul nostru, de empatia noastră de ajutorul nostru, contează. Suntem aici pentru a ne sensibiliza pe noi înșine față de nevoile lumii în care trăim. Doresc să vă îndemn pe dumneavoastră, pe cât mai mulți, să încercăm să facem fapte concrete și să ajutăm acolo unde putem. Niciodată nu putem spune că nu am cum să ajut pentru că întotdeauna este o posibilitate sau un mijloc de a ajuta și niciodată nu trebuie să așteptăm de la alții inițiative ci trebuie noi să pornim cu inițiative și să ajutăm acolo unde se poate. Le mulțumesc voluntarilor din ambele comunități pentru acest semn de solidaritate și cerem binecuvântarea lui Dumnezeu asupra a tot ceea ce vrem să facem pentru semenii noștri, mulțumim binefăcătorilor noștri care, din afara hotarelor țării, sprijină activitatea socială, cu dedicație și, în mod constant, deoarece, de multe ori, fără ajutorul lor nu am putea face față provocărilor. Doresc ca această lumină pe care o așezam astăzi, ca simbol, să ne ajute la mai multe fapte bune".

Pr. Mihai Vătămănelu, vicar general: "Un milion de stele este un gest prin care dorim să atragem atenția asupra acestui flagel al sărăciei. Deși nu trăim într-o țară foarte bogată totuși, știm ce înseamnă sărăcia, pentru că am trăit perioade de sărăcie. Ne gândim în schimb la țările cu adevărat sărace care duc lipsa de apă, duc lipsă de pâine și de cele mai elementare lucruri pentru a supraviețui. De aceea e bine întotdeauna să-i purtăm în gând pe toți cei care suferă din lumea întreagă dar mai ales să fim atenți la cel de lângă noi pentru că încă sunt persoane care suferă. Ceea ce facem noi pentru ei, gesturile noastre de atenție, de iubire și de slujire sunt foarte importante, oricât de mici ar fi și Dumnezeu le privește, de sus, cu bucurie. Să ne rugăm la bunul Dumnezeu să binecuvânteze pe toți cei care fac binele, pe toți voluntarii, pe toți cei implicați în munca de îngrijire pentru cei săraci, pe toți cei care oferă câte ceva din puținul lor pentru a aduce un zâmbet și o bucurie pe chipul celor sărmani."

Scrisoare adresată clerului și credincioșilor Eparhiei de Oradea

**Preacucernici Părinți,
Iubiți credincioși,**

Într-o scrisoare adresată preoților și credincioșilor catolici din România, Conferința Episcopilor Catolici adresa un îndemn plin de speranță cu privire la Referendumul care va avea loc în zilele de 6 și 7 octombrie 2018 pentru revizuirea Constituției și sublinia totodată necesitatea unei societăți care să găsească o legislație capabilă să apere și să asigure condițiile necesare pentru ca familia formată din bărbat și femeie să se poată dezvolta.

În acest sens, împreună cu întreaga Biserică Catholică din România, vă îndemn și eu: Să susținem această inițiativă cetățenească de a proteja familia!

Să nu ne pierdem încrederea în familie!

Ce frumos este să ne deschidem întotdeauna inima unii altora, fără a ascunde nimic. Ce frumos este să ne iubim, să ne înțelegem și să ne iertăm.

Dacă ușa familiei nu se deschide pentru prezența lui Dumnezeu și iubirea Sa, familia își pierde armonia, predomină individualismul și se stinge bucuria. În schimb, familia care trăiește bucuria credinței, care o comunică spontan, este sarea pământului și lumina lumii.

Dumnezeu bate mereu la ușile inimilor noastre. Îi place să găsească familii unite, familii care se iubesc, familii care își cresc copiii și îi educă ducându-i înainte spre o societate de bunățate, de dragoste și de adevăr.

Să ne îngrijim de familie, să apărăm familia pentru că acolo este viitorul nostru!

Cât de important este pentru familiile noastre să

meargă împreună și să aibă același țel de atins! Știm că avem un parcurs de străbătut, un drum pe care întâlnim dificultăți, dar și momente de bucurie, dar ce poate fi mai frumos decât un tată și o mamă care-și binecuvântează copiii la începutul zilei și la încheierea ei.

Cerând bunului Dumnezeu, prin mijlocirea Maicii Sfinte, familii unite, care trăiesc în armonie și iubire, Vă transmit tuturor arhiereasca binecuvântare.

† Virgil BERCEA, Episcop

MESAJ al Episcopilor catolici din România după referendum

Biserica Catholică din România, după desfășurarea Referendumului din datele de 6-7 octombrie 2018, în calitatea sa de „mamă și învățătoare”, prin vocea episcopilor săi reafirmă cu tărie că la temelia familiei se află căsătoria liber consimțită dintre un bărbat și o femeie.

Slujind cauza mântuirii, din mandatul primit de la Cristos capul său, peste vremuri ea nu încetează niciodată să propovăduiască Evanghelia familiei cu curaj și speranță. În lumina învățaturii lui Cristos, căsătoria dintre un bărbat și o femeie este întărită și sigilată de Taina Sfintei Cununii pe care Biserica o conferă tuturor celor care o cer cu inimă sinceră și care sunt dispuși să trăiască după exigențele Evangheliei de fidelitate, respect, ajutor reciproc, indisolubilitate a iubirii. De asemenea, Biserica încurajează deschiderea față de viață a părinților și îi însoțește pe aceștia în grija lor pentru educația copiilor.

Implorăm ajutorul și milostivirea lui Dumnezeu

Unul și Întreit peste toate familiile de acum și din viitor din țara noastră și din lumea întreagă, iar mijlocirea Sfintei Maici a lui Dumnezeu să ne obțină bucuria trăirii cu demnitate, în pace și bună înțelegere.

Episcopii catolici din România

Întâlnirea familiilor din Protopopiatul Șimleu Șilvaniei

Când soarele blând de toamnă își trimitea raze prietenoase peste covorul multicolor de frunze ruginii, în liniștea și puritatea măreței catedrale a naturii de la poalele Muntelui Șes, duminică, 14 octombrie 2018, Protopopiatul Greco-Catolic Șimleu Șilvaniei, în colaborare cu Departamentul pentru Familii al Eparhiei Greco-Catolice de Oradea și cu Congregația Surorilor Preasfintei Inimi a lui Isus din Zalău au organizat o retragere de o zi pentru familii împreună cu copiii la Făget, Sălaj.

P r i m i r e a participanților care au sosit din toate parohiile Protopopiatului împreună cu preoții parohi a început la orele 12.30, iar de la ora 13.00 a avut loc prânzul. Începând cu ora 14.00 familiile au participat la Rugăciunea Binecuvântării Euharistice care a fost celebrată de părintele protopop Nicolae Bodea. În continuare au susținut două meditații părintele Mihai Tegzeș, responsabil eparhial cu pastorația familiilor, precum și părintele Mihai Vătămănelu, vicar general.

Conferința părintelui Mihai Tegzeș a avut ca temă iubirea iertătoare în familie, împletind reflecții de spiritualitate a cuplului cu exemple practice prin care soții pot să vină unul în întâmpinarea celuilalt în situații de dificultate sau de conflictualitate care apar inevitabil în orice familie, insistând asupra faptului că restabilirea armoniei în familie este foarte importantă și ea trebuie să aibă loc cât mai imediat, iar familia creștină este formată din soț, soție, copii și Dumnezeu care îi patro-nează și îi conduce.

Familia este leagănul viitorului, iar soții și copiii sunt persoane care au nevoie imensă de dragoste, de afecțiune reciprocă.

Părintele Mihai Vătămănelu, vicar general, a susținut a doua conferință în care a explicat ce înseamnă a primi iertarea atât de la celălalt, cât și de la Dumnezeu prin sacramentul spovedaniei. O mulțime de exemple frumoase, de învățături concrete și pilde de viață au oferit caracter concret și atractiv prezentării.

Pe tot parcursul programului religios-meditativ surorile din Congregația Preasfintei Inimi a lui Isus din Zalău împreună cu animatorii din Protopopiatul Șimleu Șilvaniei s-au ocupat de cei circa 60 de copii pe care i-au cooptat în activități specifice separat.

O mărturie emoționantă a fost dată de părintele Marton Rolnic, preot romano-catolic al comunității slovace din Făget, care și-a dedicat întreaga viață păstoririi și ctitoririi acestei localități.

În pauza de după conferințe, participanții au avut timp de plimbare în aer liber, de socializare și relaxare. La sfârșitul întâlnirii participanții s-au reunit pentru concluzii, după care copiii au prezentat câteva cântece pe care le repetaseră între timp, ca surpriză pentru părinții lor.

Valoarea unor astfel de întâlniri este deosebit de importantă, deoarece viața de familie, calitatea de soți și cea de părinți au nevoie de a fi întreținute în permanență cu sevă spirituală, religioasă, cu motivație și entuziasm, iar participarea cu alte familii la astfel de activități este benefică și binevenită întotdeauna.

Florica BODEA

SUNTEM MEREU APROAPE DE BUNICII NOȘTRI

Cu ocazia Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice, Direcția de Asistență Socială Oradea, ca în fiecare an, i-a sărbătorit pe părinții și bunicii noștri.

În acest an, în colaborare cu Asociația Caritas Eparhial, reprezentată de președinte, părintele Olimpiu Todorean, a pregătit o masă festivă pentru 60 de persoane de vârstă a treia într-o locație elegantă, sala de evenimente a „Casei Frențiu”.

În semn de apreciere și recunoștință au fost invitate persoane vârstnice din cadrul Uniunii Femeilor Bihor Oradea, a Asociației Pensionarilor Maghiari Partium, a Uniunii Județene a Pensionarilor și CARPO.

În deschidere, dna Arina Moș, directorul DAS Oradea, și-a exprimat bucuria că poate să participe, în calitate de gazdă, și în acest an, la acest eveniment: „Este un minunat prilej să sărbătorim împreună această zi, dedicată dumneavoastră, părinților și bunicilor noștri cărora vă datorăm ceea ce suntem azi iar pentru noi reprezentați un model de viață. Vă mulțumesc atât în numele meu, cât și a echipei DAS Oradea și în mod special vă transmit din partea dlui primar, Ilie Bolojan, întreaga apreciere, respectul și mulțumirea că sunteți aproape de proiectele comunității noastre și vă asigurăm că experiența și expertiza dumneavoastră vor conta întotdeauna pentru noi.”

La finalul discursului le-a urât un sincer și călduros „La mulți ani!” și le-a mulțumit celor care ne-au sprijinit în organizarea evenimentului, firmei Select Catering și nu în ultimul rând colegilor de la DASO și d-lui Olimpiu Todorean.

Prezent la eveniment, dl viceprimar Florin Birta a mulțumit celor prezenți pentru interesul pe care aceștia îl manifestă față de problemele comunității orăde-

ne și pentru rolul lor activ în administrația locală de-a lungul anilor și în numele administrației locale: „Vă doresc La mulți ani, multă sănătate și numai bucurii!”

Spectacolul inedit de divertisment a fost susținut pe întreg parcursul desfășurării evenimentului de către Trupa „Radu Moș”, nume cunoscute în muzica populară, originare din Bihor, câștigătoare de trofee la festivaluri din județ și țară.

Dl Radu Moș le-a urât celor prezenți: „Să fiți frumoși ca iarna, bucuroși ca primăvara, sănătoși ca vara și bogați ca toamna, La mulți ani și distracție frumoasă!”

Cu vocile lor plăcute și cultivate, au interpretat o paletă largă de cântece populare din diferite zone ale țării, melodii cunoscute de muzică etno și ușoară reușind să impresioneze auditoriul, câțiva invitați alăturându-li-se.

La finalul evenimentului invitații au fost răsfățați cu un delicios tort aniversar, făcut special pentru ei și au primit, în semn de apreciere, flori, vin, ciocolata și cafea.

Consuella GOVOR, www.daso-oradea.ro

Elevii Liceului Teoretic “Onisifor Ghibu” donează haine celor nevoiași

Elevii Liceului Teoretic “Onisifor Ghibu” au strâns haine pentru cei nevoiași, dând startul campaniei de colectare de articole vestimentare organizată în liceele din Oradea, luni, 8 octombrie, a.c.

În pauza de la ora 11:00, Sala Festivă s-a umplut de cutii și pachete cu haine și încălțăminte, pe care elevii liceului au ales să le doneze în scop caritabil, la începutul sezonului rece.

Acțiunea a fost coordonată de doamna profesor Carmen Chiș, cu sprijinul conducerii școlii, al Consiliului Elevilor, și al membrilor SNAC (Strategia Națională de Acțiune Comunitară).

Le mulțumim pe această cale pentru implicare și pentru promptitudinea cu care au răspuns apelului asociației, demonstrând încă o dată bunăvoință și preo-

cupare pentru sprijinul comunității.

Ioana MATEA

Colectă specială

Har și pace din partea lui Dumnezeu, iar de la noi binecuvântare pentru toți cei ce aduceți daruri și faceți bine întru sfintele noastre biserici și vă aduceți aminte de cei săraci.

+ Virgil BERCEA, Episcop

Dragi credincioși,

Experiența bisericii pe care o trăiește evanghelistul Matei este închisă în acel gest, naiv și puternic, de a oferi propria-ți mâncare Domnului, pentru ca El să hrănească omenirea.

Căci omenirii îi este foame.

Foame pe care Domnul o satură, nu noi, foame care înduioșează pe Dumnezeu și – sperăm – un pic și pe noi ucenicii lui.

De aceea Învățătorul are nevoie și de noi.

Lui Dumnezeu îi place să implice și pe ucenicii săi în visul său de pace, de sens și de dreptate și de aceea le cere: „Dați-le voi de mâncare!”

Dar Doamne, noi credem în Tine și Te rugăm, Te venerăm tocmai pentru ca noi să nu mai trebuiască să facem ceva!

Nu asta este, poate, ideea despre Dumnezeu pe care îl vrem? Un Dumnezeu care vede suferința, ascultă rugăciunea servilor săi și le împlinește cererile?

Isus, în schimb, cere colaborare și implicare din partea noastră. Atunci când îl invocăm spunând: „Doamne ajută acea persoană care este bolnavă”, Dumnezeu spune: „*Fii tu mângâierea mea pentru el*”. Dar noi nu suntem capabili, nu avem mijloacele necesare, nu avem suficientă credință, răspundem adeseori. Orice scuză este bună pentru a te eschiva de la cererea lui Isus.

Dar El insistă! Domnul are nevoie de tine și de mine, așa cum suntem, chiar dacă ceea ce suntem înseamnă puțin.

Disproporția este voită în mod expres: puțină pâine și puțin pești pentru o mulțime înfometată; este o situație care produce disconfort, aceleași senzații pe care le încercăm și noi când anunțăm Cuvântul, când vorbim de gesturi de solidaritate, de gesturi de bine.

Dar gesturile noastre sunt fecunde numai dacă însoțesc opera lui Dumnezeu. Suntem chemați să donăm acel puțin pe care îl avem, să împărtășim tot ceea ce suntem, pentru a ne asemana măcar puțin cu Dumnezeu.

Dragi credincioși,

Colecta specială din anul acesta are ca scop strân-

COLECTĂ SPECIALĂ

CARITAS
EPARHIAL
ORADEA

EPISCOPIA ROMÂNĂ
UNITĂ CU ROMA,
GRECO-CATOLICĂ
ORADEA

Dați-le voi de mâncare...

Matei 14, 16

11 noiembrie 2018
Duminica Samariteanului Milostiv

gerea de fonduri pentru susținerea ”aproapelui” nostru: 60 de copii și 50 de adulți vor servi, poate, unica lor masă pe zi, 30 de vârstnici vor fi ajutați cu alimentele de bază, necesare supraviețuirii lor, 85 de persoane vor putea să facă un duș, odată pe lună și 100 de familii vor primi un pachet de alimente.

Prin urmare, tasul din data de **11 noiembrie 2018** va fi predat, de fiecare parohie, **Asociației Caritas Eparhial Oradea**, în vederea susținerii semenilor noștri.

În numele acestora, invocăm binecuvântarea Cerului asupra voastră și familiilor voastre.

Pr. Olimpiu TODOREAN

CONT SPECIAL PENTRU RECONSTRUIREA PALATULUI

EPISCOPIA ROMÂNĂ UNITĂ CU ROMA GRECO-CATOLICĂ DE ORADEA

IBAN: RON – RO31BTRLRONCRT0463151401

EURO - RO78BTRLEURCRT0463151401 / USD - RO82BTRLUSDCRT0463151401

CHF - RO57BTRLCHF CRT0463151401 / GBP - RO36BTRLGBPCRT0463151401

HUF - RO91BTRLHUF CRT0463151401